

het Volksbelang

Liberaal Vlaams Tijdschrift
www.hetvolksbelang.be

nr 10 - December 2014
Jaargang 135
maandblad

Staatshervorming in 2019?

Komt er een nieuwe staatshervorming na de verkiezingen in 2019? De inkt van de zesde staatshervorming van de vorige regering-Di Rupo is nog niet droog of er wordt al gespeculeerd over een nieuwe hervorming. Volgens de Atoma-schriftjes van N-VA komt die er zeker, na een grondwetsherziening voor de verkiezingen van 2019. Anderen willen liever dat 'de vervliëging van België' nog even wordt ge-

stopt. Professor Harry Van Velthoven meent naar aanleiding van zijn voordracht "De desintegratie van België" voor het LVV, dat de PS vanuit haar huidige Waalse machtsbasis het federale niveau opnieuw wil veroveren en dan met N-VA een akkoord maakt over een nieuwe staatshervorming, met een verregaand confederalisme waarin deze machtsbasis geconsolideerd wordt. Maar de grote vraag is ook of

N-VA 2019 zal overleven. Hij ziet in de huidige federale regering wel een isolering van de CD&V wat wel eens tot ernstige strubbelingen zou kunnen leiden voor de regering-Michel. Hij geeft de partijen in die regering de raad de CD&V, onder meer n.a.v. de vermogenswinstbelasting, niet in een hoek te duwen.

Lees meer blz. 4 en 5

Van de redactie
door **Bert Cornelis**

“Un gros steak”

Het is bijzonder stil rond de staatshervorming. Binnen de regering-Michel is het de volgende vijf jaar verboden om over een nieuwe staatshervorming te spreken. Zelfs de N-VA zet een volgende hervorming op ijs. Of kopstukken van de Vlaams-nationalisten verwijzen naar ‘Atoma-schriftjes’ waarin de belofte van de coalitiepartners zou staan dat er tegen de volgende verkiezingen van 2019 een grote grondwetsherziening komt.

Intussen wordt naarstig werk gemaakt van de uitvoering van de vorige, zesde staatshervorming. Op het ene niveau loopt dit al vlotter dan op het andere. Vooral de regio-regeringen worstelen met het overnemen van de nieuwe bevoegdheden, personeelsverschuivingen in de ambtenarij en natuurlijk de centenkwestie die aan die hervorming verbonden is. De hervorming leidt tot bizarre situaties: in het ene gewest blijft het federale niveau de geregionaliseerde kinderbijslag organiseren, in het andere doet het gewest dat zelf; in het ene gewest blijft de woonbonus bestaan, in het andere niet. In de ene deelstaat blijft de fiscale aftrek van dienstencheques voordelig, in de andere wordt hij afgeschaft.

Professor Harry Van Velthoven spreekt in deze context van de verdere ‘desintegratie van België’. Het Belgische niveau zal op een of andere wijze nog wel blijven bestaan, als een ‘lege’ doos. Alle macht zal bij de gewesten liggen. De zesde staatshervorming heeft de slinger naar een confederale staat definitief richting gegeven. Van Velthoven noemt het ‘koffiedik kijken’, maar het is niet uitgesloten dat we in 2019 toch een grote staatshervorming krijgen waarbij de PS en de N-VA samen de definitieve splitsing van het land zullen bezegelen. De PS wil via haar Waalse macht opnieuw greep krijgen op het federale niveau. Daar zal zij de N-VA als bondgenoot tegenkomen om de confederatie Vlaanderen-Wallonië op te richten en de Belgische structuur nog enkel in de vorm van een ‘overlegcomité’ over te houden.

Het is een beetje in de nevelen verdwenen, maar dit scenario staat letterlijk te lezen in het dagboek dat Johan Vande Lanotte schreef tussen oktober 2010 en januari 2011 toen hij 99 dagen lang koninklijk bemiddelaar was. De Wever liet Vande Lanotte toen herhaaldelijk verstaan dat hij een sprong wou maken voor een drieledig België, met een serieuze stap richting confederalisme. Vande Lanotte had daar als professor in het staatsrecht al vaak voor gepleit en stelde voor in twee fasen te werken: eerst BHV splitsen, wat is gebeurd; dan een verregaand confederalisme met vier deelstaten voorbereiden. We citeren graag Bart De Wever letterlijk: “Als wij de drieledigheid aanvaardden en zij (de Franstaligen, nvdv.) het confederalisme, dan kunnen we een regering maken en alles tegen 2014 uitwerken. Dat kan voor mij.”

In 2014 won N-VA de verkiezingen, maar de socialisten verdwenen in de oppositie, met de PS op kop. Het scenario is er nog. Klaar voor 2019.

Wat met Brussel? Een hervorming van de Brusselse instellingen was niet echt aan de orde in de zesde staatshervorming, toch niet als het over de structuren van de instellingen gaat. Maar de realiteit in Brussel is zo veranderd dat ze niet meer aansluit bij het model uit 1988 van gewest en gemeenschap. Men hoort meer en meer het discours om tot een gewest-gemeenschap te komen. En ook daar zijn de dagboeken van Vande Lanotte openbarend: de eisen van cdH en PS waren duidelijk: tweetalige kieslijsten voor de regionale verkiezing, aanpassing (versoepeling!) van de taakwetgeving, meer bevoegdheden voor het gewest (en dus minder voor de gemeenschappen), en vers geld. De redenering van de Franstaligen was toen duidelijk: ze hadden al een financieringswet moeten slikken en wilden nu ook wel een “vette vis”, in het Frans “un gros steak”.

Ook die steak zal in 2019 opnieuw geserveerd worden. •

“De PS wil via haar Waalse macht opnieuw greep krijgen op het federale niveau.”

Un peu plus de Stromae svp

De Vlaamse regering wil dat leerlingen na hun secundair onderwijs beter Frans, Engels en Duits spreken. De lat moet hoger, aldus minister van Onderwijs Hilde Crevits (CD&V). Wie kan het hier nu niet mee eens? Want zoals ook Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden Sven Gatz (Open Vld) beeldrijk aangeeft in zijn beleidsnota Brussel, is elke taal méér een brood meer op tafel... Maar niet iedereen denkt daar zo over, zo blijkt.

Herman Mennekens, gewezen Brussels volksvertegenwoordiger (Open Vld) en gemeenteraadslid Jette

Waar wringt het schoentje dan? Welnu, dat 'Frans' is het probleem. "Frans is niet langer onze tweede taal", aldus professor Mottart, tevens voorzitter van de Opleidingscommissie Lerarenopleiding aan de Universiteit Gent. Ik vrees dat hij gelijk heeft. Het is bevestigend dat de globale kennis van het Frans er in Vlaanderen op achteruit gaat. De motivatie om Frans te leren neemt af bij Vlaamse scholieren. Ze zien er gewoonweg het nut niet van.

Geesten gesplitst

De opeenvolgende staatsvormingen in ons land hebben hun werk gedaan. Ze hebben het land niet alleen organisatorisch opgedeeld, maar ook 'de geesten' gesplitst van de 'post 70'-generaties. Er is een duidelijke (taal)grens getrokken in de hoofden van onze jongeren. De Franstalige gemeenschap en cultuur staan verder af dan ooit van onze Vlaamse jeugd (én van hun leerkrachten én van hun ouders). En dat nota bene in een piepklein land met twee grote taalgemeenschappen en een meertalige hoofdstad.

Waar ik me aan stoort, is de evidentie waar-

mee men deze vervreemding thans poneert. Het komt me, als tweetalige Brusselaar, even arrogant voor als die Franstalige 'Brusselès' die ik recent nog hoorde verkondigen dat Nederlands leren toch niet zinvol is, want (en ik vertaal uit het Frans) 'je geraakt daar toch nergens mee in de wereld'. Zowel de Gentse professor als mijn onverbeterlijke, Brusselse buurvrouw benaderen kennis van de andere landstaal vanuit een puur utilitair perspectief: 'Want wat ben je daar nu mee? Met dat Frans? Met dat Nederlands?' Tja. Als je 't zo bekijkt ... Schaf dan meteen ook de lessen Latijn, Grieks en andere 'rare' vakken af.

Ik bekijk het anders. België is een klein land met drie taalgemeenschappen, geprangd tussen een grote, Franse natie, Nederland en Duitsland. Op een steenworp van het Engelstalige Verenigd Koninkrijk. Kortom, een drukke plek op het raakpunt van tal van talen en cultuurgemeenschappen. Met als centraal knooppunt: Brussel. Europees forum. Tweede diplomatiek centrum van de wereld. Onze burens spreken Frans, Engels, Duits en Nederlands. Kan Vlaanderen zich anno 2014 veroorloven om vanuit die prachtige, centrale ligging, haar ambities op vlak van talenkennis te verengen tot wat utilitaire kennis van het Engels? Beseft men in Gent welke immense horizonten men de rug toekeert door

'het is al goed en moeilijk genoeg zo' te zuchten, wanneer we het over meer ambitie in het Frans, het Duits en andere wereldtalen hebben?

Wegblijven

En wat is de volgende stap in de redenering? Ik waag een gok... 'Brussel, is dat die ambetante stad waar men tal van vreemde talen spreekt, die wij niet verstaan? 'Wij' voelen ons daar niet thuis. 'Wij' hebben daar niets te zoeken. 'Bij ons' kan je tenminste nog je pint in je eigen streektaal bestellen. Neen, Brussel, daar blijven wij liever weg.... U zegt? Hoofdstad van Vlaanderen!? Hu!?!? Waarom...?'

Net op een ogenblik dat aan de andere kant van de taalgrens de openheid groeit en de kennis van het Nederlands toeneemt, net op het moment dat in Brussel tal van gemeenschappen hun kinderen aan het Nederlandstalig onderwijs toevertrouwen om ook Nederlands te kunnen leren, gaat men vanuit academische kringen in Vlaanderen 4 miljoen landgenoten, 1 miljoen Brusselaars en miljoenen andere Franstaligen in de wereld de rug toekeren. 'Want, dat Frans, dat maakt geen deel meer uit van het dagelijks leven'. Mag het dan voortaan a.u.b. dringend wat 'meer Stromae', wat meer Kroll en wat meer Amelie Nothomb zijn? Ook in Gent? •

“De desintegratie van

Het zou wel eens kunnen dat de PS vanuit haar huidige Waalse machtsbasis opnieuw een sprong naar het federale niveau wil wagen en aan tafel gaat met N-VA om over een nieuwe staatshervorming, met doorgedreven confederalisme, te praten. Dat is de stelling die professor Harry Van Velthoven ontwikkelde tijdens zijn gasttoespraak voor het Liberaal Vlaams Verbond met als titel “De desintegratie van België”.

Van Velthoven is doctor in de geschiedenis en ere-hoogleraar van de Hogeschool Gent. Hij publiceerde over de Vlaamse en Waalse beweging, de Brusselse taalproblematiek, de natievorming, het liberalisme en sociale bewegingen. Pas verscheen van hem “Scheurmakers en carriëristen. De opstand van christendemocratische en katholieke flaminganten 1890-1914” (zie kadertje).

Professor Van Velthoven begon met een theoretische benadering van de manier waarop elites groeien in een staatsbestel, meer concreet hoe het Vlaams-nationalisme zich stilaan nestelde in de Belgische staat, met als (voorlopig) eindpunt de toetreding van N-VA tot de federale regering.

Versnellingen

In zijn uiteenzetting duidde hij vijf elementen aan die de grondvesten vormden van de ‘desintegratie van België’, de vrij uitdagende titel die Van Velthoven op zijn uiteenzetting had geplakt. Nadien gaf hij een negental elementen van analyse die ons rechtstreeks naar vandaag leiden.

Jules Destrée

Wanneer werd België voor het eerst gecontesteerd? Daarvoor moet je volgens Van Velthoven in 1912 zijn. “De socialist Jules Destrée schreef toen zijn beruchte brief aan Koning Albert waarin hij zei dat er geen Belgen bestaan. Zijn brief kreeg veel aandacht van de Flaminganten, en vooral mensen rond de Vlaamse katholiek Frans Van Cauwelaert. Er bestaat geen Belgisch volk, er bestaat alleen een Vlaams en Waals volk binnen België. Dit

is een echte mentale ommekeer. Het idee van twee naties was geboren. Is dit nationalisme? Voor een deel wel, het gaat over grondgebieden, over volksaard. En die had vele lagen: een Vlaming was een onbedorven katholieke landbouwer, het liberalisme en socialisme waren volksvreemde ideologieën. Heeft dit met separatisme te maken? Ja en nee. De opvatting heerste: met België als het kan, zonder België als het moet. Je vindt dit terug bij figuren als Hendrik De Man, maar ook bij de liberaal Arthur Vanderpoorten rond 1930. Waarmee men bedoelde dat als er geen alternatief kwam voor tweetaligheid in Vlaanderen als cement voor België, het niet meer hoefde.”

Diplomatieke conferentie

Nadien werd het territorialiteitsbeginsel het uitgangspunt, met “één taal-één grondgebied”. Dit opende de weg naar het politiek Vlaams-nationalisme. Dat begint in de Eerste Wereldoorlog met de Frontbeweging en het collaborerend activisme. Er komt een einde aan de illusie van de unitaire Francofone staat. Wat zijn de andere versnellingsmomenten? “Vanaf het moment dat men koos voor het

territorialiteitsbeginsel, met de taalwetten tussen 1930 en 1935, is er sprake van een ‘padafhankelijkheid’. Er komt een taalgrens. De provincie Brabant wordt gesplitst. Brussel-Halle-Vilvoorde ook. Een ander belangrijke versnelling is de splitsing van de nationale partijen in Vlaams en Franstalige partijen. De gemeenschappen staan tegenover elkaar en je krijgt, wat Karel De Gucht altijd heeft genoemd, ‘een permanente diplomatieke conferentie.’“

Volgende versnelling is volgens Van Velthoven de omvorming van België tot een federale staat in 1995 met de rechtstreekse verkiezingen van de deelparlementen. Deze instellingen ontwikkelden een eigen dynamiek. Vooral in Brussel is die dynamiek sterk.

Een volgende impact ziet Van Velthoven in het samenvallen van alle verkiezingen. In 1995 en in 1999 leverde dit een totale symmetrie op in de samenstelling van de nationale en regionale coalities wat het bestuur gemakkelijker maakte. Tussen 1995 en 1999 bestond er bovendien nog een ‘hiërarchie’. Van Velthoven: “Premier Dehaene was belangrijker dan de Vlaamse minister-president Van den Brande”. Naarmate de dynamiek van de regionale regeringen sterker wordt, verdwijnt die hiërarchie wat weer tot problemen zal leiden. Een enorme versnelling merkt Van Velthoven in het feit dat één van de twee dominante partijen, de PS en de CVP/CD&V in de oppositie geraakt. In 1999 gebeurde dit bij de CVP, in 2014 bij de PS. Dit brengt een regionalistische reflex teweeg bij de PS die in de Waalse regering blijft. Bij de CVP ontstaat het kartel met N-VA en kan de partij zo haar machtspositie herstellen. Van Velthoven vermoedt dat de

België gaat voort”

N-VA nu hetzelfde scenario voor ogen heeft: de PS zit in de federale regering en valt op de andere niveaus (Wallonië en Brussel) terug. Van daaruit wil zij terugkomen naar het federale en dit zou wel eens het moment voor N-VA kunnen zijn omdat de PS dan vragende partij wordt voor een nieuwe staatsvorming op confederale basis met sterke regionale accenten. Maar dat is koffiedik kijken.

De N-VA louter als politiek fenomeen is uniek. Er is geen enkele partij ooit in geslaagd op zo'n uitdagende wijze macht te verwerven. In 2010 vielen de drie traditionele partijen beneden de vijftig procent. Hoe komt dat? Van Velthoven: "Er zijn verschillende redenen. Vooreerst de economische evolutie in Vlaanderen met grote aandacht voor het fenomeen van de transferts tussen Vlaanderen en Franstalig België. Uit studies bleek dat het primair inkomen in Vlaanderen hoger ligt dan in Wallonië. Een keerpunt in Wallonië was het herstelbeleid via het Marshallplan. Welke effecten dit zal hebben, is nog niet duidelijk. Het blijft moeilijk gaan in Wallonië".

Consensus

Werkt het Belgisch federalisme nu? Van Velthoven: "Het Belgisch federalisme is een consensusdemocratie. Dit betekent dat je autonomie geeft aan de deelstaten en tegelijk spreek je spelregels op het federale niveau af. Men verplicht

verschillende partners om samen te besturen. De lange regeringsvormingen en 2007 en 2010 waren het bewijs dat het model niet echt werkt. Er moet één belangrijke voorwaarde zijn: er moet onderhandeld worden met het respect van de meerderheid voor de minderheid, dixit Jean-Luc Dehaene."

Er is ten slotte het feit dat als in de federale staat het federale niveau blokkeert, de andere deelstaten blijven verder werken wat toch tot enige stabiliteit leidt. Door de invoering van de euro is er meer stabiliteit, maar krijgt het Europese niveau economisch meer invloed ten voordele van de nationale staat, wat in de kaart speelt van de Vlaams-nationalisten.

Brussel als cement

Van Velthoven besluit met de vaststelling dat de meeste dynamiek en veranderingen zich in Brussel zullen voordoen. Er zijn veel vragen. Van Velthoven: "In de 19de en de 20ste eeuw weigerde Brussel zijn rol te spelen als meer-talig bindteken in de Belgische staat. Het was een verfransende stad. Maar op één generatie is Brussel enorm geëvolueerd, met hybride culturen en een multi-etnische bevolking. Volgens de voorlaatste taalbarometer heb je in Brussel nog tien procent homogene

Nederlandstalige gezinnen. Dit is naar 7 procent gezakt. Deze evolutie betekent een grote uitdaging voor de Nederlandstalige gemeenschap in Brussel."

Volgens Van Velthoven is er een sterke Brusselse identificatie gegroeid. Is dit Brussels patriotisme of Brussels nationalisme? Is er een evolutie aan de gang van Brussels Gewest naar Brusselse Gewest-Gemeenschap? Veel Franstalige hopen op een gelijkschakeling van gewest en gemeenschap. En wat dan met de relatie tussen de Vlamingen in Brussel en Vlaanderen? Als je sommige Franstaligen in Brussel hoort willen ze dat de Vlaamse Gemeenschap, met haar parlement en regering, Brussel verlaat. Wat is de exacte betekenis van de Fédération Wallonie-Bruxelles? Het is zeker een verdediging tegen de confederale wending in Vlaanderen. In vorige onderhandelingen hebben zaken zoals tweetalige lijsten voor de regionale verkiezingen in Brussel, de afzwakking van de tweetaligheid van de ambtenaar en de bescherming van de Vlaamse minderheid op tafel gelegen. Lees daarvoor maar eens het dagboek van koninklijk onderhandelaar Johan Vande Lanotte."

En dit geeft aan wat er in de toekomst wel eens op de onderhandelingstafel zou kunnen komen. • B.C.

Harry Van Velthoven met zijn recent verschenen boek.

Opstand bij de katholieken

In "Scheurmakers&Carrieristen" bestudeert Harry Van Velthoven voor het eerst de parallele ontvoogdingsstrijd van christendemocraten en katholieke flaminganten tussen 1890 en 1914. Het is een boeiend verhaal van karaktermoorden en ruzies binnen de katholieke partij. Voor zijn boek bracht hij nieuwe feiten aan.

Harry Van Velthoven, Scheurmakers&Carrieristen. De opstand van christendemocraten en katholieke flaminganten, 1890-1914". Kalmthout, 2014. Uitg. Pelckmans; 342 blz.; 24,50 euro.

BELGACOM-KRAAK VRAAGT OM UITLEG

De federale regering, en de politiek in het algemeen, heeft bijzonder lauw gereageerd op de inbraak in het computernetwerk van het Belgische overheidsbedrijf Belgacom. Dit zwaarwegend feit zou men beter tot op het bot uitspitten, desnoods een parlementaire onderzoekscommissie opzetten om de laatste steen boven te halen. Als straks blijkt dat duizenden persoonlijke gegevens van Belgacomklanten te grabbel lagen, en zij in hun diepste privacy werden getroffen, zal er meer nodig zijn dan verklaringen in de zin van “we wachten het onderzoek af”.

Op 16 september 2013 onthulden de kranten De Standaard en de Nederlandse NRC dat een inbraak was gepleegd in het netwerk van Belgacom en het wereldwijd belangrijke netwerk van dochterbedrijf BICS. Enkele dagen later bleek dat de Britse geheime dienst de boosdoener was. Een jaar later midden december 2014 onthulden beide kranten hoe die inbraak precies gebeurde en toonden zij aan dat de Britse geheime dienst bijna twee jaar ongestoord kon rondsnuffelen in die netwerken.

Snowden-files

Dat we dit nog moesten meemaken. Uitgerekend de informatie van Edward Snowden, een gewezen medewerker van de Amerikaanse National Security Agency (NSA), leidde tot de onthulling van de kraak bij Belgacom. Snowden - die een tijdlang voor de NSA werkte - ontvreemde die documenten bij zijn ex-werkgever uit onvrede met wat volgens hem grove privacy-schendingen van de NSA zijn. Via die informatie kwam De Standaard in het bezit van drie powerpoints van Snowden waarin bijzonder gedetailleerd werd beschreven hoe de Britse geheime dienst GCHQ de ‘hacking’ bij het Belgisch overheidsbedrijf or-

Volgens bronnen van de krant De Standaard zou het virus van de Britse geheime dienst nog altijd bij Belgacom huishouden.

ganiseerde.

De documenten dateren van juni 2011 en handelen over de aanval op Belgacom. In een eerste document worden enkele zeer specifieke doelen geïdentificeerd, met zelfs drie namen van Belgacom-personeelsleden die zouden gevisieerd worden. In een tweede document wordt de motivering van die actie uitgelegd: toegang krijgen tot beveiligde, versleutelde communicatie die verloopt via BICS. Uiteindelijk kon de Britse geheime dienst zo de privécommunicatie van de klanten onderscheppen. Een derde document had het over het kraken van smartphones ‘world wide’.

LinkedIn

De Britten wisten letterlijk alles over de Belgacom-medewerkers en hun gehackte

computers: wanneer ze online waren, welke internetbrowser ze gebruikten, wat hun LinkedIn-naam was, wat hun Google-gegevens waren en op welke manier ze contact maakten met het netwerk van Belgacom. Een vervalste pagina van de sociale netwerksite LinkedIn werd gebruikt om het internetverkeer van de medewerkers af te leiden en zo binnen te dringen in hun pc’s. Volgens specialisten zou het virus dat op die pc’s werd gedropt, een van de meest ingenieuze ter wereld zijn.

Welke informatie werd zo vergaard? Bange-lijk veel: telefoonnummers, de plaats waar de bellers zich bevinden, de duur van het gesprek, welk toestel ze gebruiken; bij mails de IP-adressen van de computers, het tijdstip van verzending, de mailadressen en het onderwerp; bij internetgebruik de lijst van

bezoekte sites, tijdstip van bezoek, identificatienummer van de computer.

Twee jaar lang konden de Britten zo ongestoord het Belgacom-verkeer volgen. Pas in 2012 ondervond men problemen met mailverkeer van de medewerkers. In juli 2013 diende Belgacom klacht in bij het Federaal Parket wegens inbraak in het netwerk. Als de storingen er in het mailverkeer niet waren geweest, had wellicht tot op vandaag niemand de kraak ontdekt.

Bistel

De Belgische overheid is altijd erg kwetsbaar geweest als het op computerinbraken aankomt. Op 20 oktober 1988 kwam premier Wilfried Martens in het nieuws toen bekend werd dat "piraten" (nu zou men spreken van hackers) zijn Bistel-computer hadden gekraakt. De hacking bij Belgacom is ook niet nieuw. Op de website www.dewereldmorgen.be werd een artikel opgediept van toenmalig volksvertegenwoordiger Peter Vanhoutte uit februari 2000. Daaruit blijkt dat de Amerikaanse veiligheidsdienst NSA al van voor 2000 de Belgische overheid in de gaten had. Toenmalig minister van Buitenlandse Zaken Louis Michel gaf Vanhoutte de raad zijn 'ten-gels' uit die zaak te houden...

Ook andere overheidsbedrijven werden door computerkrakers getroffen. In 2012 raakte bekend dat gegevens van minstens 700.000 klanten van NMBS-Europa onbeschermd beschikbaar waren op de NMBS-website.

De federale regering en de politiek in het algemeen reageerden ook dit keer erg terughoudend op de onthullingen omtrent Belgacom. Is er meer aan de hand, was de regering op de hoogte? Welke minister was er op de hoogte of gaf toestemming? Het zijn vragen die ook opkwamen in Groot-Brittannië toen de Snowden-files bekend werden. Dat ging zo ver dat de overheid de pers benaderde om zeer omzichtig in het belang van de nationale veiligheid over de zaak te berichten. In een brief aan de pers van de veiligheidscommissie staat letterlijk: "Er is recentelijk een aantal artikelen verschenen met betrekking tot enkele van de manieren waarop de Britse inlichtingendiensten informatie uit buitenlandse bronnen ver-

garen... De inlichtingendiensten vrezen dat verdere uitweidingen over dit thema mogelijk een gevaar kunnen vormen voor zowel de staatsveiligheid als medewerkers van de Britse overheid". Het is niet bekend of de Belgische pers op dezelfde manier werd benaderd.

De Amerikaanse klokkenluider Edward Snowden over de Belgacom-kraak: "Dit gedocumenteerde voorbeeld van een EU-land dat een andere lidstaat aanvalt, is adembenemend".

Onduidelijkheid

Na de hacking en een onderzoek van de Federale Politie en de Militaire Inlichtingendienst werd de regering Di Rupo in september 2013 op de hoogte gebracht. Maar dat het om een zo omvangrijke kraak ging, was op dat ogenblik niet duidelijk, of wou men niet aan de buitenwereld bekendmaken. Belgacom liet weten dat er geen gevolgen waren voor de klanten. Een paar uur later maakte het Federaal Parket evenwel duidelijk dat het om meer ging. Volgens bronnen van De Standaard zou het virus zelfs nooit echt zijn kunnen verwijderd. Belgacom zelf bracht daarover geen duidelijkheid.

De regering reageerde dus behoedzaam. Vice-premier en minister van Telecom Alexander De Croo (Open Vld) wacht het onderzoek van het parket af alvorens op de "ernstige feiten" te reageren. Van een berisping door de Belgische overheid van Groot-Brittannië is er geen sprake. Volgend jaar zien premier Charles Michel en de Britse premier David Cameron elkaar, en zal de affaire wellicht op tafel komen. Maar het is duidelijk dat de Wetstraat erg ver-

veeld zit met deze onthullingen. Het vergaren van inlichtingen is een mes dat aan twee kanten snijdt: hoe ver ga je in het bespieden van burgers, en val je hun privacy aan om eventueel terrorisme-gerelateerde informatie vast te krijgen? Hoe bescherm je als overheid de privacy van je burgers tegen ongeoorloofde infiltratie van buitenlandse geheime diensten in computernetwerken van de overheid?

Adembenemend

De reactie van Edward Snowden, die nog steeds asiel geniet in Rusland, en bij wie het allemaal begon, was veelzeggend: "Het is de eerste keer dat er "smoking gun"-bewijs is voor een cyberaanval die het ene land uitvoert tegen de kritieke infrastructuur (zoals een telecommnetwerk) van een ander land", zegt hij in De Standaard. "Dit gedocumenteerde voorbeeld van een EU-land dat een andere lidstaat aanvalt, is adembenemend. Het geeft de schaal van het probleem van state-sponsored-hackings goed aan."

En Snowden voegt eraan toe: "Als we toelaten dat de Britten België hacken, dan aanvaarden we impliciet ook het omgekeerde. En als de Britten België mogen aanvallen, mag China het Verenigd Koninkrijk aanvallen. Wanneer iemand ontdekt dat er gaten zitten in de veiligheid van kritieke infrastructuur, moeten die worden gedicht en niet verder opengetrokken. Anders is niets meer veilig."

Senaat

Blijven uiteraard de vele vragen. Die zouden kunnen aan bod komen in een parlementaire onderzoekscommissie, want de privacy van burgers staat op het spel, en dus ook de democratie van het land. In Duitsland heeft de oppositie geprobeerd om in de Bondsdag in de NSA-enquêtecommissie Snowden te ondervragen, maar de Duitse rechter liet dit niet toe. Merkel zelf vreesde diplomatieke herrie met de Verenigde Staten indien Snowden vanuit Rusland naar Berlijn zou komen.

In naam van de parlementaire democratie zijn onze volksvertegenwoordigers verplicht hier klaarheid te brengen. Misschien moet de nieuwe Belgische Senaat zich eens over deze affaire buigen? • B.C.

De koningin is dood, leve de koningin! Bij de begrafenis van de oude koningin Fabiola ging de aandacht, meer dan ooit naar dat meisje dat zo weggelopen lijkt uit de film The Golden Compass: “onze” Elisabeth, de ‘koningin-in-spe’.

Koninginnehapje

De pers deed verwonderd dat er ‘maar’ 4.000 mensen een laatste groet gingen brengen. De kapsalons en frituren Fabiola zijn voer voor retrofotografie, de 29 kindjes die in 1962 Fabiola genaamd werden zijn pronte vijftigers, de wereld kijkt nu vooruit en ziet... een koningshuis op de drempel van de moderniteit. Een hele schare prinsjes en prinsesjes die meertalig en wereldwijd zullen zijn, en een Elisabethje dat bij de vrouwelijke naast-de-troon-grijpers van vorige generaties (denk bijvoorbeeld aan Caroline van Monaco) tronen doet opwellen.

Jacob, Esau en Elisabeth

Gelukkig voor Elisabeth is wettelijk gezien heden ten dage de eerstgeborene de oudste. Er bestaat géén regeling meer inzake eerstgeboorterecht. Dit is ook niet nodig vermits nu alle kinderen evenwaardige erfgenamen zijn. Dit was vroeger wel even anders. Eerstgeboorterecht gold zowel voor machten als voor geld. De Salische wet, die dateert van pakweg de 6e eeuw, voorzag dat voor troonopvolging, ook bij de geboorte van een mannelijke tweeling de tweede geborene de oudste was en derhalve erfgenaam voor de troon. Men ging er vanuit dat het eerst geconcipeerd kind bovenaan in de baarmoeder zit en daardoor als laatst ter wereld komt. Om zo’n fabeltje kunnen we nu hartelijk lachen, maar het heeft tronen beïnvloed. Ongetwij-

feld heeft men dit ‘bedacht’ toen het een keer niet goed uitkwam om de eerstgeborene tot erfgenaam te laten uitroepen, omdat-ie een mankement vertoonde of zo, en het is dan eeuwen blijven gelden als wet.

Omgekeerd 1

Geleidelijk werd de Salische Wet vervangen door modernere rechtssystemen, het deel over de koninklijke opvolging bleef het hardnekkigst behouden.

Soms werd het – omgekeerd – ook geadopteerd door een land dat ooit meer verlichte stellingen had omarmd. In Japan, waar ze al acht vrouwelijke keizers op de troon hadden gehad, besloten ze in 1889 hun wet te moderniseren met als voorbeeld die van Pruisen, die nog puur Salisch geïnspireerd was, en ook in de grondwet die Japan in ‘47 formuleerde, bleef dit behouden. Enkel toen ze dachten dat de zoons van Akihito geen kleinzons zouden produceren, gingen er stemmen op om de wet te amenderen. Maar toen kwam er in 2006 toch een prinsje Hisahito op te proppen, en de amendementen zijn weer in de onderste schuif verdwenen.

Omgekeerd 2

Omgekeerd bestaat er ook wel seksisme tegenover de echtgenoten van een vrouwelijke koning. Huh, van de koningin dus? Nee wacht, het taalgebruik is waar het om gaat.

Als de koning een vrouw heeft, dan gaat men haar de koningin noemen. Maar indien de koning zelf een vrouw is, dan is dié de koningin. Haar wederhelpt heet dan geen koning, dat geeft de foute indruk dat hij de touwtjes in handen heeft. De Nederlandse Prins Claus heeft daar als ‘prins-gemaal’ wel wat hinder van ondervonden. Het zou dus misschien wenselijk zijn om de titel ‘koning’ te behouden voor de functie, ongeacht geslacht van de persoon. Dan hadden ze in Nederland een Koning Beatrix gehad, en zouden wij in de toekomst een Koning Elisabeth krijgen. En dan blijven de echtgenoten en echtgenotes prins of prinses. Zo is het meteen ook opgelost als eens in koninklijke kringen een same-sex huwelijk zou zijn, tenslotte is dat wettelijk mogelijk in heel wat landen. Handig toch als de regeling voor iedereen kan gelden? Zou het de moderne troonopvolgers kunnen schelen? Hoedanook zijn deze vrouwen, of zij nu zélf de vrouwelijke koning zijn dan wel de met-een-koning-getrouwde-koningin, overal in het westen het gezicht van de monarchie. •

() Mao zei dat vrouwen de helft van de hemel op hun schouders dragen. De Liberale Vrouwen is het eerder om de wereld te doen. Hoe dan ook: een column van Aviva Dierckx over dié bepaalde kijkt op de wereld.*

KISLING & VERHUYCK

ONCONVENTIONELE MISDAADROMANS

Misschien waren Maj Sjöwall & Per Wahlöo het eerste baanbrekende schrijversecht-paar. Sindsdien lijkt het wel een trend te zijn geworden, vooral in het wereldje van de thrillerliteratuur. Sommigen gebruiken pseudoniemen, zoals Nicci French (= Nicci Gerrard & Sean French). Bij ons zijn het vooral de Vlaming Paul Verhuyck en zijn Nederlandse echtgenote Corine Kisling die samen al enkele indrukwekkende, maar onconventionele misdaadromans schreven, bovendien meermaals genomineerd of bekroond.

door John Rijpens

In 2007 debuteerden ze gezamenlijk (na eerder afzonderlijk geschreven en gewaardeerde romans) met *"Het Leugenverhaal"*, een historische thriller zoals er in de Nederlandstalige literatuur zelden een werd gepubliceerd. Op vernuftige wijze werd hierin het verhaal Van den vos Reynaerde verwerkt. Een uitgever gaat voor de afhandeling van een nalatenschap naar Zeeuws-Vlaanderen waar hij terecht komt in een zoektocht naar de Graal. Onverwacht thema is het Vlaams rechts-extremisme. Het huisje van zijn overleden tante trekt niet alleen zweverige figuren aan maar ook projectontwikkelaars.

Uilenspiegel

In *"Kwelgeest"* (2008) vallen in korte tijd meerdere doden tegen de achtergrond van het Leidse academisch milieu. Hebben die iets te maken met de middeleeuwse Vlaamse kwelgeest Uilenspiegel die er rondwaart en die zorgt voor haat en nijd tussen enkele wetenschappers die zich met Uilenspiegel bezighouden. Er worden onvermoede verbanden gevonden tussen Uilenspiegel, de tennisgeschiedenis (!) en het Nederlandse koningshuis. Net als *"Het Leugenverhaal"*

een verrassende, knap geschreven misdaadroman met aardig wat onderkoelde humor die thrillerfanaten af en toe op het verkeerde been zet.

Sinksenfoor

De meest Vlaamse roman van het duo Kisling & Verhuyck is ongetwijfeld *"De duim van Alva"* (2010) met als decor de Antwerpse Sinksenfoor. Die jaarlijkse kermis duurt zes weken, en telkens stijgt de criminaliteit daar in de buurt van het Zuid, gebouwd op een plaats waar eertijds de dwangburch stond van de gehate Spaanse hertog Alva. Het is de vraag of er sprake is van 'resident evil', het oude kwaad dat in de bodem is achtergebleven en door de kermis wordt geactiveerd. Een Nederlands journalist gelooft niet in die wazige theorieën, maar hij wordt zelf mee-geleurd in een soort horrordrama dat de mensheid blijkt te zijn. Het boek kreeg in de Nederlandse Thrillergids van Vrij Nederland in 2010 een vier sterren (van de vijf) vermelding met de lovende commentaar "Wat op de eerste plaats opvalt waarmee *"De duim van Alva"* is geschreven, is het vakmanschap: alles is onder controle, alles past: de karakterbeschrijvingen, de sfeertekening, de toon, de verhouding tussen historische informatie en de actuele situatie, de perfecte opbouw. Een absolute aanrader."

De vierde en jongste uit hun samenwerking is *"Zwarte kant"* (2012). Kan omschreven worden als een soort onconventionele kasteelroman! In een dorpie in de Dordogne staan twee kastelen: het elegante Cudessac, eigendom van een grootindustriële multimiljonair die bezeten is door Marie-Antoinette, en het onherbergzame Rameuillac, in bezit van een verarmde baron. De Franse revolutie op zijn kop. In Cudessac wordt een filologencongres gehouden over pornografische spotschriften uit de 18de eeuw. Een van de sprekers komt op een verdachte manier om het leven en in extremis wordt een invaller gezocht en gevonden maar zijn voordracht zet een reeks fatale gebeurtenissen in gang die leiden naar een morbide en zenuwslopende finale.

En weer een interessante en intelligente intrige.

Thrillers, misdaadromans, detectives blijven het doen. De boeken van het duo Kisling & Verhuyck zijn geen eenvoudige pageturners, maar sprankelend vernieuwend en steeds afwijkend van de bekende standaardplots die zo vaak het genre ondermijnen. •

De vier thrillers van het duo Kisling & Verhuyck zijn uitgegeven door De Arbeiderspers, Utrecht-Amsterdam-Antwerpen en kosten 18,95 euro.

NIEUWE 'JUNKERS' AAN DE MACHT

De achtste herverkiezing van Angela Merkel aan het hoofd van de CDU bevestigt wat iedereen weet. Meer van hetzelfde. De Europese Unie wordt al een tijdje geleid door een kaste van 'Junkers', zoals ten tijde van de Pruisische almacht in het Duitse Keizerrijk. Junkers waren edelen zonder titel, hereboeren, rijke kooplui. De militaire discipline die ze hoog hielden, is vandaag vertaald in monetaire discipline, die als het nec plus ultra leiding moet geven in de Unie. De enig denkbare leiding.

door Lukas De Vos

Want de infiltratie van alle Europese beslissingsorganen door Duitse pionnen wordt schrikbarend. Het machtscentrum mag voor de Bühne Brussel blijven, de échte koers wordt uitgezet in Berlijn en Frankfurt. Het is bijna symbolisch dat de zetbaas van Berlijn ook Juncker heet – de voormalige Luxemburgse regeringsleider, die zelf niet vrij van smet is door zijn jarenlange bevoordeling van multinationals (de Luxleaks) en bescherming van grootbanken. Dat dreigt nu nadrukkelijk het geval te worden, als een voorstel van de Britse financiecommissaris Jonathan Hill meer is dan een visje dat hij uitgooit: opheffing van het verbod voor grootbanken op speculatieve handel.

Taal van de City

De meest nefaste crisis voor Europa, die voor een flink stuk de afbraak van de sociaal gecorrigeerde economie heeft veroorzaakt, is alweer vergeten. Langs de achterdeur komen hebzucht en onverschilligheid en mateloze bonussen weer binnensluipen. Dat uitgerend de sinds Thatcher meest asociale lidstaat van de Unie, het Verenigd Koninkrijk, opnieuw de taal van de City en haar gokkers spreekt, verrast niet, maar is wel zorgelijk. Meer dan ooit is Londen beducht voor een verschuiving van de reële macht over de geldmarkten (goed voor een tiende van het Britse

BBP) naar Frankfurt. Maar of het vernauwde isolationisme van Cameron de stevigste dam tegen die overdracht opwerpt, staat nog te bezien. Cameron heeft zich al vastgereden met zijn belofte een volksraadpleging te houden in 2017. Als hij de komende verkiezingen wint. Wat met de dag onwaarschijnlijker lijkt, nu de ene na de andere zetel van de Tories in handen van de ultranationalistische UKIP valt. Buiten de eurozone blijven mag dan gewin op de korte termijn opleveren (mede door een

Herman Van Rompuy: "We zijn nog niet aan het einde van de crisis".

harteloos systeem waar sociaal overleg is opgeknoopt), op termijn rest Londen alleen nog totale marginalisering of een uitstap.

Implosie van Frankrijk

Even erg is de implosie van Frankrijk, ten minste van het politiek relevante Frankrijk. President Hollande is vertwijfeldler dan ooit. Geen enkele president heeft het hem voorgedaan, zo'n lage score in de publieke opinie – nog 13 % heeft vertrouwen in de man. Hollande heeft eerst de rechterzijde afgestoten door de Europese eisen van begrotingsdiscipline, milieuzorg, of schuldafbouw naast zich neer te leggen, en voluit te gaan voor meer publieke uitgaven. Dat was een misrekening van formaat. Niet zozeer omdat Frankrijk zelf op instorten staat, wel omdat een aantal noodlijdende lidstaten die grashalm aangrijpen om zich te onttrekken aan de Europese beleidslijn. Griekenland ruikt een kans om zich uit de opgelegde verarming los te wrikken. Het linkse Syriza bedreigt de traditionele partijen, de conservatieve Nea Demokratia en de sociaaldemocratische PASOK (die beiden evenveel boter op het hoofd hebben als het gaat om de mismeestering van de openbare financiën en de endemische corruptie). Athene hoopte in een wanhoopspoging de opmars van de misnoegden af te blokken door de presidentsverkiezingen te vervroegen van februari 2015 naar half december 2014. Fluiten in het donker is dat. Want als Griekenland echt afdrijft, volgt het sloepje Cyprus vrijwel automatisch. Italië hangt aan een wurgkoord. De

De Duitse bondskanselier Angela Merkel: de echte Europese macht?

buitenlandse staatsschuld liep in 2013 op tot ruim 132%, de hoogste na Griekenland (België staat nu op 105%), het begrotingstekort flirt al jaren met de 3 %-norm, premier Renzi bespaart steeds meer op gezondheidszorg en geneesmiddelen, de gemeenten hebben de onroerende voorheffing fors opgetrokken.

Frankrijk heeft vooral nog niet te klagen van een groot handelstekort, maar moet ook leven bij de gratie van Duitsland en van Juncker, die in november meer soepelheid beloofde in de begrotingsregels. Even terzijde: Duitsland en Frankrijk waren de eersten om ongegeeneerd de 3 %-regel te overschrijden toen de criteria van Kopenhagen van kracht werden. Maar zelfs met een overgangsuitstel van drie jaar en verscherpt EU-toezicht, slaagde Frankrijk er niet in zijn begrotingstekort in te perken. Dit jaar 4,4 %. Voor 2015 wordt 4,1 % vooropgezet – maar niet noodzakelijk gehaald. De redenen zijn simpel: een conservatieve en verouderde economie, politieke besluiteloosheid, werkloosheid boven de 10 %, tragere groei dan elders, torenhoge staatsschuld (96 %). De voortdurende regeringwissels onder Hollande doen de twijfel over een rechte koers nog toenemen. Herman Van Rompuy zei het met een wijsheid van Seneca: “Als de schipper niet weet welke koers hij naar de haven moet nemen, heeft hij geen enkele wind in de zeilen”.

Crisis nog dieper

Want Europa mag zich met as bestrooien: “Ik denk dat de crisis veel dieper zit dan we denken”, voegde Van Rompuy er nog aan toe in een gesprek met Yves Desmet. “Ons hele fi-

nancieel-economische systeem is altijd gebaseerd geweest op vertrouwen (...) In 2008 is gebleken dat een aantal banken dat volledige vertrouwen niet waard waren”. De Europese Raad heeft daar met vallen en opstand aan gedokterd. Maar de dappere besluiten zijn onmiddellijk uitgehold. Zeker, er is een Bankenunie, er is een verhoging van de kapitaalbuffer tot 8%, er is controle op hun koopgedrag. Maar er wordt een loopje genomen met de realiseerbaarheid. Met name bij de “stresstest” (die nagaat of banken nu beter tegen schokken bestand zijn) bleek dat bij Deutsche Bank bijv. de beleggingen met hoog risico zonder verlies werden bijgerekend. Net daaraan is Lehman Brothers destijds er onderdoor gegaan. En Dexia.

Sterke arm

Van Rompuy heeft gelijk: het vertrouwen is tot op het bot aangetast. En dat leidt tot een dubbele verdedigingsreflex. Hoon én de roep om een sterke arm. Beide reacties hangen samen en versterken elkaar. We zijn opnieuw in de Weimarrepubliek, waarin de Junkers de plak zwaaiden. De man in de straat valt de overheidsinstanties af, de burger plooit terug op eigen zekerheden. Dat verklaart de opstoot van uiterst rechts in Hongarije, Oostenrijk, Denemarken, Frankrijk, Griekenland, Spanje, ja zelfs Zweden en Finland. De Zweedse roodgroene minderheidsregering is in december na amper twee maanden gevallen. De Demokraten (extreem rechts) zitten daar na de laatste verkiezingen (13 %) op de wip. Zij torpedeerden het begrotingsdebat. Gevolg: de eens zo stabiele welvaartsstaat Zweden bestaat niet meer. Uiterst rechts wil, zoals eerder in Denemarken met de Folkepartij, mee de agenda bepalen, en de inwijking compleet aan banden leggen. Zweden mag in maart opnieuw gaan stemmen.

De snelle groei van “euroskeptische” partijen – vaak niet meer dan enggeestige, populistische partijen, of zoals in Nederland merkantiele egoïsten – moet een alarmbel doen afgaan in de Unie. Nu overleefde Juncker nog makke-

lijk een motie van wantrouwen die 112 parlementsleden indienden. Morgen is dat allicht minder het geval. Van de weeromstuit groeit de hang naar stabiliteit. En dat is een rol die Duitsland maar wat graag op zich neemt, met ijzere vuist in een fluwelen handschoen. De bakens zijn uitgezet. Achter Juncker doemt de schaduw op van zijn (christendemocratische) goedlachse kabinetchef Martin Selmayr die al tien jaar in de Commissie een sleutelrol speelt. Hij is maar één van de wachters rond de Europese instellingen. Liefst 31 Duitsers bekleden sleutelambten in de nieuwe Commissie. Daar komt parlementsvoorzitter Martin Schulz bij, het hoofd van het Raadssecretariaat Uwe Corsepius, Klaus Welle van het parlementssecretariaat, Klaus Regling die het Stabiliteitsmechanisme controleert, Werner Hoyer die de Europese Investeringsbank leidt. En de Europese Centrale Bank werkt uiteraard vanuit Frankfurt-am-Main.

Japans scenario

Het hemd is altijd nader dan de rok. Het is Nobelprijswinnaar Paul Krugman niet ontgaan. “Duitsland voert zijn deflatie uit naar de rest van Europa”, schreef hij in de New York Times. En zo dreigt Europa in een Japans scenario terecht te komen, met een lange, aanslepende crisis in het vooruitzicht. “Het rendement op de Duitse obligaties bedraagt amper 0,7 %. De markten gaan ervan uit dat Europa een verloren decennium tegemoet gaat”. Op de Duitse – de andere zijn er nog slechter aan toe. En dan zwijgen we nog over spaarboekjes of coupons. Om de groei aan te zwengelen en deflatie te ontlopen gaat Juncker 20 à 30 miljard injecteren – en hij hoopt (hóópt) dat uit de privésector nog eens 300 miljard zal losgeweekt worden. Frankrijk keek meteen sip. “Er is zeker 80 miljard nodig”, riep minister van Economie Emmanuel Macron uit. “Cash! Meer risico. Anders belanden we in een stagnatie”. Macron bedoelde ongetwijfeld: anders lijdt Frankrijk schipbreuk. De kansen voor de herverkiezing van Hollande blijven verder krimpen. •

WIE WIL ZACHTE HEELMEESTERS?

De laatste weken is er naar aanleiding van de toenemende sociale onrust tegen de geplande regeringsmaatregelen steeds meer discussie, zowel binnen als buiten het parlement, over de “juiste” werking van onze democratie. Hoewel de regering, zeker in Vlaanderen, mathematisch over een ruime meerderheid beschikt, gaan er meer en meer stemmen op, toevallig vanuit de hoek van de oppositie, om toch ook nog veel ruimte te laten voor het zogenaamde sociaal overleg. M.a.w., niet alleen de politiek partijen, binnen het parlement, moeten hun zeg kunnen doen over die voorgestelde maatregelen, ook werkgevers en werknemers, buiten het parlement, moeten een (al dan niet doorslaggevende) stem hebben in dit debat.

Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Het spreekt voor zich op basis van het “gezond verstand” dat hoe breder een beleid wordt “gedragen”, hoe meer kans het maakt ook effectief tot de beoogde resultaten te komen. Maar is dat altijd zo?

Jaren tachtig

Persoonlijk heb ik de eer en het genoegen gehad van heel dichtbij het regeringsbeleid mee te maken in het begin van de jaren tachtig van de vorige eeuw. Ook toen reeds werd ons land geconfronteerd met een enorme competitieve “handicap” vanwege de hoge loonkosten; ook toen was de werkloosheid bron van grote ongerustheid; ook toen waren er enorme begrotingstekorten; ook toen reeds werd duidelijk dat er in feite onvoldoende middelen voorhanden waren om de kosten van de vergrijzing te betalen, enz.

Dit alles verplichtte de regering tot nooit geziene maatregelen: de devaluatie van de BEF; een hele “trein” volmachtsbesluiten om op alle mogelijke terreinen te besparen en/of te saneren. Hoewel er toen inderdaad vrij “draconische” maatregelen werden afgekondigd, toch waren tijdens het besluitvormingsproces vele van die maatregelen ondertussen, al dan niet ingrijpend, aangepast

en/of afgezwakt onder invloed van het zo genoemde “sociaal overleg”.

Dus men is toen in feite niet ver genoeg kunnen durven, mogen gaan, om de zaken echt ten gronde aan te pakken. Resultaat, ondanks het economisch herstel van de tweede helft van de jaren tachtig, moest men begin jaren negentig terug een hele reeks “moeilijke” maatregelen nemen, om ons land tijdig binnen de EURO-zone te krijgen. Wat wil zeggen: het behalen van de zgn. Maastrichtnormen. En zo is het blijven doorgaan tot nu: iedere nieuwe regering van welke samenstelling dan ook die er kwam, pakte uit met steeds weer een pak halfslachtige maatregelen die wel de hoogste noden wegwerken, maar de problemen nooit volledig en ten gronde aanpakken. En dit steeds onder het excuus : “een goed compromis is nog altijd beter dan een slechte beslissing”.

Volkswijsheid

Maar – zoals de volkswijsheid ons steeds opnieuw leert - “zachte heelmeeesters maken stinkende wonden”. Het is niet omdat men op korte termijn (met wat plak- en spuugwerk) het probleem (tijdelijk) heeft aangepakt, dat het probleem verdwijnt. Integendeel, het komt steeds terug en meestal in een nog grotere dimensie.

Daarom is het wellicht niet verkeerd - zeker bij het begin van een lange regeerperiode

eens niet de “softe” benadering toe te passen, en te proberen de problemen echt en ten gronde aan te pakken. En dan mag men redelijkerwijs hopen dat op het einde van de regeerperiode het voldoende klaar en duidelijk zal worden of deze regering het bij het rechte eind had bij het afkondigen van de huidige maatregelen. Ofwel is dat zo en kan de bevolking zich democratisch uitspreken; ofwel is dat niet zo en kan ook dan de bevolking laten weten wat ze ervan vond. Door echter nu al van voor de start van het beleid allerlei “njets” af te vuren, wordt het risico heel groot dat men weer aanstuurt op een halfslachtig beleid waar niemand echt beter van wordt.

Moedig en eerlijk

Randvoorwaarde om een dergelijke aanpak succesvol te laten verlopen, is dat de regering permanent en vooral moedig en eerlijk communiceert over wat ze doet en vooral waarom ze het doet. Dit alles zonder enige vorm van triumfalisme (er is geen enkele reden om op de vorige coalitiepartners te “schieten”) of arrogantie. Het is niet omdat men over een ruime meerderheid beschikt, dat men niet meer moet omzien en beseffen waar de bevolking echt mee wordt geconfronteerd. Het brengen van een positieve boodschap, zonder te vervallen in naïef optimisme, met hoop voor een betere toekomst is cruciaal in dat verband. •